

INTERNA REVIZIJA U OBLASTI ODRŽIVOSTI U JAVNOM SEKTORU

Sastanak PEMPAL-ove Radne grupe za AiP i Radne grupe za
izazove SHJ-a

Kišinjev, Moldova

IZLAŽE:

IME: Shabeer
PREZIME: Khan

Funkcija: Glavni računovođa
Ured glavnog računovođe

Datum: 22. listopada/oktobra
2025

national treasury

Department:
National Treasury
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Sadržaj

- Osnovne informacije
- Zakonodavni zahtjevi
- Pružatelji usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja koji nisu interni revizori
- Prioritetna područja interne revizije
- Ključna razmatranja internih revizora pri sagledavanju internih revizija u oblasti održivosti
- Rezultati kratke ankete o reviziji u oblasti zaštite okoliša u općinskom sektoru
- Ključna prioritetna područja usmjerena na budućnost

Osnovne informacije

- Veliki i raznoliki prirodni resursi Južne Afrike učinili su nas privlačnom međunarodnom turističkom destinacijom.
- Turizam čini oko 8 posto trenutalnog bruto domaćeg proizvoda (BDP), a očekuje se da će se do 2030. povećati na 10 posto.
- Stoga moralno, etički i ekonomski, imamo veliku odgovornost zaštititi naše prirodne resurse.
- Imamo velik portfelj zakona i propisa o zaštiti okoliša (koje ću podijeliti s vama na sljedećem slajdu).
- Ti zakoni i propisi mogu biti učinkoviti samo uz sudjelovanje više zainteresiranih strana, pri čemu je zajednica za internu reviziju jedna od najvažnijih.
- Primjereno je da se zapitamo kako interna revizija može optimizirati svoj utjecaj u podupiranju upravljanja okolišem i kako ih mi kao vlada podupiremo u tome.
- Prethodni IACOP nas je potaknuo da o tome razmišljamo.

Zakonodavni zahtjevi

- **Nacionalni Zakon o upravljanju okolišem (NEMA), 1998.:** Utvrđuju se principi za kooperativno upravljanje okolišem i održivi razvoj, kao i principi za donošenje odluka i koordinaciju funkcija upravljanja okolišem među različitim zainteresiranim stranama.
- **Nacionalno upravljanje okolišem: Zakon o kvaliteti zraka, 2004.:** Cilj je zaštititi okoliš sprečavanjem onečišćenja i osiguravanjem nacionalnih standarda za kvalitetu zraka.
- **Nacionalni Zakon o vodama, 1998.:** Regulira zaštitu i korištenje vodnih resursa te kontrolu onečišćenja.
- **Nacionalno upravljanje okolišem: Zakon o otpadu (NEMWA), 2008.:** Regulira gospodarenje otpadom, uključujući skladištenje, recikliranje i odlaganje otpada.
- **Nacionalno upravljanje okolišem: Zakon o bioraznolikosti, 2004.:** Fokusiran na očuvanje bioraznolikosti, zaštitu vrsta i održivo korištenje bioloških resursa.
- **Nacionalno upravljanje okolišem: Zakon o zaštićenim područjima, 2003.:** Osigurava zaštitu ekološki održivih područja kroz uspostavu i upravljanje zaštićenim područjima.
- **Nacionalni Zakon o šumama, 1998.:** Potiče održivo upravljanje šumama i njihov razvoj.
- **Zakon o živim morskim resursima, 1998.:** Upravlja održivim korištenjem živih morskih resursa Južne Afrike.
- **Zakon o klimatskim promjenama, 2024.:** Cilj je pružiti okvir za dugoročni prijelaz na niskougličnu ekonomiju otpornu na klimatske promjene.
- **Zakon o porezu na ugljik:** Ključna mjera za borbu protiv klimatskih promjena oporezivanjem emisija ugljičnog dioksida.
- **Propisi o procjeni utjecaja na okoliš (PUO):** Tim se propisima zahtijevaju procjene aktivnosti koje bi mogle imati znatan utjecaj na okoliš.

Pružatelji usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja koji nisu interni revizori

- Tim zakonima i propisima uvode se razni pružatelji usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja koji nisu interni revizori u prostor upravljanja održivošću, na primjer:
 - **Inspektorat za upravljanje okolišem („Zeleni škorpioni”)**: istražuje kaznena djela u oblasti zaštite okoliša, provodi inspekcijski nadzor i kontrolira usklađenost sa zakonima i propisima.
 - **Glavni revizor (vrhovna revizijska institucija)**: revizija usklađenosti s propisima o zaštiti okoliša u okviru revizija učinka.
 - **Stručnjaci za procjenu utjecaja na okoliš**: provode procjene utjecaja na okoliš i revizije usklađenosti za licencirane djelatnosti.
 - **Nevladine organizacije(NVO-i)**: djeluju kao čuvari, zagovaraju pravdu u oblasti zaštite okoliša i prate usklađenost institucija.
 - **Parlamentarni odbor za okoliš**: pruža politički nadzor, nadzire učinak u odnosu na ključne okolišne ciljne vrijednosti i osigurava platformu za javni diskurs o pitanjima okoliša.
- Prisutnost tih zainteresiranih strana podrazumijeva višestruke izvore dostupnosti usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja.
- Stoga je na internoj reviziji da pronade svoje pravo mjesto u ekosustavu usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja, izbjegne udvostručavanje i utvrdi nedostatke koje može popuniti kako bi maksimalno povećala svoj utjecaj.

Prioritetna područja interne revizije

- S obzirom na širok opseg pitanja okoliša, IR može provoditi revizije na temelju procjene rizika:
 - revizije na temelju procjene strateških rizika
 - operativne revizije (npr. mehanizmi upravljanja okolišem i učinak)
 - revizije usklađenosti (npr. jesu li obveze za sanaciju pravilno kvantificirane, rezervirane i objavljene)
 - revizije učinka (npr. ostvaruje li se rashodima za zaštitu okoliša socijalna vrijednost)
 - procjena upravljanja informacijama o okolišu (npr. na koji način se informacije dobivaju, potvrđuju, pohranjuju, šire i objavljuju u vanjskim publikacijama)
 - razne savjetodavne usluge (npr. radionice o usklađenosti sa zakonima i propisima o zaštiti okoliša, edukacije o pripremi revizija)
- Na temelju procjene obuhvata drugih pružatelja usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja, kao i vlastitih kapaciteta, IR može:
 - sam provesti reviziju ili savjetodavni projekt
 - kombinirati specijalističke vještine za proširenje internog tima interne revizije
 - eksternalizirati projekt i samo olakšati povezanost između izvođača i menadžmenta

Ključna razmatranja internih revizora pri sagledavanju interne revizije u oblasti održivosti

- U Nacionalnom izvještaju o usklađenosti sa zakonima i propisima o zaštiti okoliša i njihovoj provedbi (2023./2024.) koje su objavili „Zeleni škorpioni” istaknuta su sljedeća pitanja koja IR mora uzeti u obzir i uključiti u svoje planove:
 - **Sve veća neusklađenost:** Različiti subjekti ne ispunjavaju obveze izdavanja dozvola i odobrenja u oblasti okoliša.
 - **Slabi sustavi monitoringa:** I dalje postoje nedostaci u podacima, ograničeni inspekcijski nadzori i slabo postupanje po nalazima.
 - **Financijska ograničenja:** Sredstava za sanaciju i budžeti za usklađenost ne održavaju se na odgovarajući način.
 - **Nedostatni kapaciteti:** Manjak kvalificiranih inspektora zaštite okoliša i neučinkovita međuagencijska koordinacija.

Rezultati kratke ankete o reviziji u oblasti zaštite okoliša u općinskom sektoru

• Aktualno stanje

- Malo jedinica za internu reviziju u općinama provodi službene revizije u oblasti zaštite okoliša (čini se da je to prepušteno specijaliziranim timovima).
- Zabilježene su vrlo različite prakse.
- Glavni fokus interne revizije je usklađenost sa zakonima i propisima o zaštiti okoliša, gospodarenju otpadom i gospodarenju onečišćenjem.
- Povelje o IR-u rijetko uključuju izražavanje uvjerenja u oblasti zaštite okoliša.

• Ograničenja kapaciteta

- Veliki nedostaci u stručnom znanju, osposobljavanju i resursima.
- Loša kvaliteta podataka i kompleksno zakonodavstvo u oblasti zaštite okoliša.
- Ograničena suradnja sa stručnjacima ili jedinicama za zaštitu okoliša.

• Utjecaj

- Preporuke za unapređenje upravljanja okolišem djelomično su provedene, uz ograničeno praćenje krajnjih rezultata.
- Procjene utjecaja su neformalne ili ne postoje.

• Strateški smjer

- Mješovite namjere fokusiranja na internu reviziju u oblasti zaštite okoliša – neki planiraju povećati, drugi održavaju, treći odgađaju.
- Neke općine počinju uključivati revizije u oblasti zaštite okoliša u tekuće planove interne revizije.

- To su neki od ranih rezultata i anketa će se nastaviti kako bi se dobio pregled na razini cijele vlade.

Ključna prioritetna područja usmjerena na budućnost

- Ured za podršku internoj reviziji (ekvivalent SHJ-a):
 - zauzet je poticanjem suradnje s relevantnim vladinim institucijama radi:
 - ✓ boljeg razumijevanja prostora upravljanja okolišem
 - ✓ zajedničkog razvoja smjernica za interne revizore kako bi smjernice za reviziju u oblasti zaštite okoliša postale odgovornost na razini cijele vlade, u skladu s našim ustavom utvrđenim principom međuvladine suradnje
 - ✓ iskorištavanja najboljih raspoloživih vještina i znanja unutar vlade kako bi se pomoglo zajednici za internu reviziju
 - započeo je postupak utvrđivanja visokorizičnih institucija za veće angažmane i podršku, i to kroz:
 - ✓ vlastita istraživanja
 - ✓ prethodno navedene angažmane s različitim zakonodavcima u oblasti upravljanja okolišem i pružateljima usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja
 - ✓ unapređenje naših sustava anketa o rizicima i prikupljanju podataka radi prikupljanja i objedinjavanja informacija o rizicima u oblasti zaštite okoliša

Ključna prioritetna područja usmjerena na budućnost (2)

- Osim toga, Ured za podršku internoj reviziji će:
 - izmijeniti nacionalni okvir za internu reviziju kako bi se provela revizija u oblasti održivosti
 - razviti vodič za reviziju u oblasti održivosti (koristeći inpute iz GIAS-a, Vodiča PEMPAL-ovog IACOP-a, ISSB-a i sl.)
 - izgraditi kapacitete za prikupljanje podataka i analizu, uključujući informacija o održivosti, kojima mogu pristupiti interni revizori
 - unaprijediti okvir za kombinirane usluge angažmana s izražavanjem uvjerenja kako bi se obuhvatio širok ekosustav pružatelja tih usluga u oblasti zaštite okoliša

HVALA